

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

Особливості практичних занять із громадянської освіти

**Ремех Тетяна, завідувачка відділу
суспільствознавчої освіти,
кандидат педагогічних наук**

Тетяна Ремех, Київ, 30 серпня 2018 року

Який новий курс уведено в 10 класі

➤ Із 2018-2019 навчального року в школах десятикласники опановуватимуть новий інтегрований курс «Громадянська освіта» (рівень стандарту)

➤ Громадянська освіта – розвиток та соціалізація особистості, формування її національної самосвідомості, громадянської позиції, загальної культури, світоглядних орієнтирів, критичного мислення, творчих здібностей, дослідницьких та аналітичних навичок та професійних якостей

➤ Курс є інтеграцією основ філософії, соціології, політології, права, економіки

Які завдання та мета курсу

- Завдання курсу: забезпечення цілеспрямованої підготовки старшокласників до функціонування у системі суспільних відносин поліваріантного світу, глобалізації, соціальної взаємодії та активної відповідальної участі в суспільній діяльності
- Програмові цілі курсу: формування **громадянської компетентності** учнівської молоді, що забезпечує її активну громадянську позицію, здатність відповідально реалізовувати свої права та обов'язки в конкретній ситуації, налагоджувати соціальне партнерство у розв'язанні суспільних проблем

Чому пріоритет варто надавати практичним заняттям

- Громадянська компетентність формується в діяльності, тому практичні заняття мають бути обов'язковим складником навчання учнів громадянства
- Завдання громадянської освіти – формування в учнів умінь «поводитись», «проявлятись», «реалізуватись у життєвих ситуаціях», «спілкуватись з іншими», «отримувати досвід поведінки, взаємодії, взаємовідносин», що досягається лише за умов активної залученості учня до навчання, його «занурення» у відповідні навчальні ситуації на уроці й поза ним

Що таке практичне заняття

- Форма навчального заняття, на якому вчитель організує детальний розгляд учнями окремих теоретичних положень курсу, формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом виконання пізнавальних, дослідницьких, творчих, пошукових завдань
- Це: 1) спосіб навчання учнів окремих аспектів нового матеріалу на основі опрацювання інформації з різних джерел; 2) важливий засіб розвитку громадянської компетентності учнів

Якими є особливості практичного заняття

- присвячується певній темі (у навчальній програмі запропоновано орієнтовні теми)
- передбачає самостійну роботу учнів над питаннями з використанням різноманітних джерел інформації
- учитель – консультант самостійної роботи учнів, надає допомогу відповідно їхніх пізнавальних можливостей
- уналежнює способи діяльності учнів (доведіть, обґрунтуйте, дайте визначення, проаналізуйте, дайте юридичну оцінку, порівняйте, встановіть); саме завдання (умови/зміст події, явища, процесу, ситуації); джерела інформації (текст підручника, документи), набуті раніше знання учнів, їхній досвід

Якими є особливості практичного заняття

- Ефективні активні та інтерактивні методи, коли учні як суб'єкти навчання виконують пізнавальні, дослідницькі й творчі завдання, беруть участь в діалозі/полілозі, ставлять запитання одне одному та вчителю: *мозковий штурм, дискусія, рольова гра, моделювання, аналіз кейсів (випадків, реальних ситуацій суспільного життя), взаємонавчання, робота в малих групах, драматизація, портфоліо*
- Орієнтири для формулювання пізнавальних і дослідницьких завдань для учнів – це визначені програмою очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів

Якими є вимоги до практичних занять

- Структура: вступне слово вчителя (мотиваційне завдання); оголошення мети й завдань; інструктаж із виконання практичних вправ і пізнавальних завдань; практична частина (індивідуальна/кооперативна робота учнів); презентація результатів роботи учнів/груп; підбиття підсумків; оцінювання (взаємооцінювання, самооцінювання) учнів
- Підготовка вчителя: опрацювання змісту теми (за підручником чи іншими джерелами), ознайомлення з додатковою літературою та Інтернет джерелами, складання плану заняття з визначенням тривалості кожного етапу, підбір пізнавальних завдань для роботи учнів у класі та вдома

Якими можуть бути теми практичних занять

- Якими є життєві цінності людини
- Як стати успішною людиною
- Чому права і свободи людини є основою демократії
- Як звертатися до Європейського суду з прав людини
- Як захищають права дитини
- Якою є роль правозахисних організацій
- Чому різноманітність – це ресурс
- Як опанувати мистецтво спілкування
- Як поводитись в конфліктній ситуації
- Як бути свідомим виборцем
- Якими є форми й прояви громадянської активності
- Чому варто бути поінформованою людиною
- Як розпізнати маніпуляцію та захиститись від неї
- Як оцінити інформацію з Інтернету
- Як брати участь у сталому розвитку своєї держави
- Як розумно будувати домашню економіку
- Як протидіяти корупції
- Які правила регулюють збройні конфлікти
- Як діють волонтери в Україні та в різних країнах світу

Дякую за увагу!

**Успіхів і творчих злетів
у 2018-2019 навчальному році!**